

รศ.ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา

ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้และวิชาชีพครู
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการที่เกี่ยวกับการศึกษา : การพัฒนาครูประจำการผ่านโครงการ coaching and mentoring โดยจัดฝึกอบรมครู 500 คน จาก 44 โรงเรียน ใน 4 เขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงบุคลากรระดับผู้อำนวยการโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ อีกประมาณ 100 คน

แนวคิดโครงการ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ตัวเด็กโดยให้เกิด **“เด็ก 4 จุดเน้น”** ประกอบด้วย 1.Literacy หมายถึงการรู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ 2.Numeracy มีทักษะด้านคณิตศาสตร์ หรือการรู้เรื่องจำนวน 3.Reasoning Ability มีความสามารถในการให้เหตุผลและ 4. 5 Steps หมายถึงการมีทักษะการเรียนรู้ แบบ 5 ขั้นตอน บวกกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมอีก 12 ประการ

บทบาทในโครงการ : เป็นหัวหน้าโครงการ สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้เข้ามาทำงานร่วมกัน ประสานงาน เชื่อมโยงผู้คน เชื่อมโยงระบบ เชื่อมโยงระดับนโยบาย ให้กำลังใจ รวมทั้งหาแนวทางสนับสนุนการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

บทบาทที่ในโครงการที่ทำอยู่ มีส่วนเข้าไปสนับสนุนครูและเด็ก หรือการปฏิรูปการศึกษาอย่างไร : ในการลงไปทำงานด้วยการชวนคนอื่นปฏิรูป พวกเราเองก็ต้องปฏิรูปด้วย ก็ชวนอาจารย์ที่คณะลงไปทำงานด้วยกัน 40 กว่าคนสร้างเป็นทีม คือระบบ coaching and mentoring ที่ไปสนับสนุนกระบวนการทำงาน Profesornal learning community ให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ เกิดห้องเรียนคุณภาพ และท้ายที่สุดก็เกิดการเปลี่ยนแปลงของเด็กทุกคน

ในการปฏิรูปการศึกษา อยากเห็นครูและเด็กเปลี่ยนแปลงอย่างไร : อยากเห็นความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในการที่จะเข้ามาส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากำหนดรูปแบบ และทิศทางร่วมกัน เพื่อให้เกิด ALL FOR ED , ED FOR ALL

ALL FOR ED , ED FOR ALL

รศ.ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา

ไม่ว่าทุกวันนี้ , ระดับผู้เชี่ยวชาญ หรือ ระดับนโยบายจะมองเห็นแล้วว่าสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็กคือ **ดูแลตัวเอง ดูแลครอบครัว ดูแลสังคม และประเทศชาติได้** ตลอดจนได้กำหนดคุณลักษณะ ความรู้ และทักษะของเด็กไว้แล้วว่าควรเป็นอย่างไร กระทั่งเริ่มต้นทดลองปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการสอนของครูจากท่องจำมาเป็นการสอน “**วิธีการหาความรู้**” ให้เด็กในหลายๆ พื้นที่แล้วก็ตาม

แต่ยังมีสิ่งหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาครูยังไม่ครอบคลุมอาจเป็นเพราะ “**วิธีคิด**” ของคนในทั้งสังคม

เรามองว่า **ED FOR ALL** จนฝากความหวังทั้งหลายทั้งปวงไว้ที่ระบบการศึกษา และกับกลุ่มผู้รับผิดชอบไม่กี่คน

แต่เราไม่ได้มองว่า **ALL FOR ED** ที่ทุกภาคส่วนก็สามารถเข้ามาช่วยกันจัดการศึกษาได้

รศ.ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้ และวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บอกว่า ปัจจุบันสังคมไทย (รวมทั้งสังคมโลก) มองการศึกษาอย่างให้เกียรติมาก กล่าวคือ มองการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างสันติภาพของโลก ทำให้โลกยั่งยืน

“แต่เราไม่ได้หันกลับไปมองว่า ถ้าจะทำให้การศึกษาทำหน้าที่สร้างสันติภาพและทำให้โลกยั่งยืนได้ ระบบการศึกษาของไทยควรเป็นอย่างไร เราปล่อยให้ทำหน้าที่ของกลุ่มคนในแวดวงการศึกษามานานเกินไป...ซึ่งวันนี้ค่อนข้างชัดเจนแล้วกับคำว่า **ALL FOR ED , ED FOR ALL** เพราะฉะนั้นภาพที่ทุกคนต้องมากำหนดร่วมกันคือประชาชนคนไทยที่เข้มแข็งเป็นอย่างไร ทั้งทักษะ คุณลักษณะ รวมทั้งความรู้พื้นฐานที่สำคัญจะมีหน้าตาแบบไหน”

Take a village wake up a child

เมื่อมองเห็นภาพพลเมืองที่เราต้องการอย่างชัดเจนแล้ว พุดง่ายๆ คือ ถ้าเป้าหมายตรงกันแล้ว ขั้นตอนคือการสร้างระบบ (ของเดิม คือ บวร ซึ่งได้ผลดี) ของใหม่ก็น่าจะเป็น บ้าน โรงเรียน และสังคม (หรือสื่อมวลชน)

“เมื่อก่อนเราไปวัดเราไปคิดทำเรื่องดีๆ ไปโหลิกรรม แต่ปัจจุบันคนไม่ไปสถานที่แบบนี้แล้ว พอเราไม่เข้าวัด เราก็ไปชุมนุมกันที่อื่นเพื่อที่จะประกอบความดีด้วยกัน ตรงนั้นก็คือชุมชนหรือที่ไหนสักแห่งที่ผู้คนมาชุมนุมกัน เพราะฉะนั้นเราต้องหาสถานที่แบบนี้ให้พบ แล้วทำให้เป็นแหล่งที่คนมาพบปะพูดคุยแล้วคิดเรื่องดีๆ และในสถานที่ที่ผู้คนไปพบปะ เราต้องช่วยกันดูว่าพ่อแม่เลี้ยงลูกมาอย่างไร , ปัจจุบันจะเห็นว่า ครูต้องสอนทักษะชีวิตด้วยเพราะที่บ้านไม่ได้สอนมา ครูต้องทำหน้าที่สอนศีลธรรมด้วย เพราะที่บ้านไม่ได้สอนมา คำถามคือ มันใช่ไหมที่มีลูกแล้วไม่มีเวลาสอนหรือเลี้ยงลูก”

นอกจากครอบครัว ชุมชนไม่ทำหน้าที่ตัวเอง ในระดับนโยบายก็ไม่ได้ทำหน้าที่ตัวเองเช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องของการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความเท่าเทียม สุดท้ายก็ทำให้ครูต้องทำหลายบทบาท ทั้งการสอนวิชาความรู้ แนะนำเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ขณะที่อีกด้านหนึ่งก็คอยกังวลปกป้องตัวเองกับการบริหารที่บางครั้งก็ขาดเรื่องธรรมาภิบาล

coaching and mentoring

และในระหว่างที่ยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ เข้ามาเป็น “คนกลาง” อาสาเข้ามาทำงานเพื่อให้เกิดการ set up ของสถานที่ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ก็ผุดโครงการ “**สร้างห้องเรียนคุณภาพ**” และเพื่อจะให้เกิดสิ่งเหล่านั้น คำถามคือทำอย่างไรให้เกิดห้องเรียนคุณภาพ

“ห้องเรียนคุณภาพเป็นภาษาของ สพฐ.ซึ่งการจะเกิดห้องเรียนแห่งคุณภาพได้นั้น
คุณครูทั้งโรงเรียนต้องมาร่วมมือกัน เราก็ใช้แนวทางคือ สร้างทีมการเรียนรู้เพื่อช่วยกันดูแล
ร่วมกันออกแบบแผนการสอน เกื้อกูล สนับสนุนกันไป ทำไปเรียนรู้ไป
เพราะฉะนั้นหากจะให้เกิดการเรียนรู้ที่เด็ก คุณครูต้องเปลี่ยนการเรียนรู้ของคุณครู
จากการเรียนรู้แบบแข่งขันตัวใครตัวมัน มาเป็นเรื่องของกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่
เปลี่ยนจากการที่เน้นเฉพาะเรียนหนังสือ เรียนแบบตัวใครตัวมัน มาเป็นเรียนรู้ที่เน้นเรื่องทักษะชีวิต
เน้นเรื่องการนำความรู้สู่การปฏิบัติ”

ขณะเดียวกันคุณครูเองก็ต้องพัฒนาจากการทำงาน
ตัวใครตัวมันมาเป็นทีม Learning support ซึ่งกันและกัน

“เรานำเอาระบบ *coaching and mentoring* ไป
พัฒนาศักยภาพครู ซึ่งจะมีทีมหรือคณะทำงานกว่า 40 คน
ที่ไป support กระบวนการทำงาน *Profesornal
learning community* เพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้
เกิดห้องเรียนคุณภาพ และท้ายที่สุดก็เกิดการเปลี่ยนแปลง
ของเด็กทุกคน”

.....